

С. Курбатов

УНІВЕРСИТЕТ СВІТОВОГО КЛАСУ ЯК МАТЕРІАЛІЗАЦІЯ ІДЕЇ ЕЛІТНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ХХІ СТОРІЧЧЯ

Пошук моделі університету, яка б оптимально відповідала на виклики сучасної цивілізації, – це дуже популярна тема у західному академічному дискурсі, присвяченому проблемі вищої освіти. Серед найбільш ґрунтовних праць, що пропонують аналіз концепції університету світового класу, слід зазначити щойно видану монографію одного з провідних сучасних експертів у сфері вищої освіти, координатора з питань вищої освіти Світового банку, доктора Джеміль Салмі “Виклики створення університетів світового класу” (“The Challenge of Establishing World-Class Universities”, 2009) [1], переклад російською мовою [2]). Теоретичним аспектам аналізу феномену університету світового класу присвячені спільні роботи професора Колумбійського університету Генрі Левіна і його колег [3]. Інтерес викликають роздуми з приводу принципів побудови такого університету з боку представників університетського менеджменту, зокрема віце-канцлера Стеффордширського університету Крістін Кінг [4] та президента Університету Південного Уельсу Джона Ніланда [5]. Специфіка створення університету світового класу в Японії є предметом публікацій професора Університету Тохоку Акійоши Йонезава [6].

“Всі хочуть мати університет світового класу. Але проблема полягає в тому, що ніхто не може сказати, що становить собою цей університет та як його побудувати»- стверджував Філіп Альтбах 2004 року в статті “Ціни та переваги університету світового класу” [7]. Радикально виправити подібний, безперечно неприпустимий у сучасну раціоналізовану епоху, стан спробував 2009 року Джеміль Салмі. Формулюючи робочу дефініцію університету світового класу, Джеміль Салмі дає таке визначення: “переконливі результати діяльності кращих освітніх інститутів, які полягають у високій якості знань випускників, здатності проводити найсучасніші дослідження та брати участь у трансфері технологій, по суті можуть бути обумовлені трьома групами факторів: а) високою концентрацією талантів серед викладачів та студентів; б) значними фінансовими можливостями, які дозволяють створити ефективне освітнє середовище та проводити найсучасніші наукові дослідження та в) оптимальною управлінською моделлю, що містить бачення стратегічної мети, інноваційні підходи та гнучкість, які дають можливість приймати рішення та оперативно здійснювати управлінську діяльність без бюрократичних затримок” [2, с. 7].

Інакше кажучи, університет світового класу виникає там, де перетинаються можливості для максимального залучення талановитих викладачів та студентів, значний фінансовий ресурс та ефективний університетський менеджмент. Конструювання цього «перехрестя» – важка, кропітка, фінансово затратна справа, що потребує мобілізації значних інтелектуальних, фінансових та управлінських ресурсів. Але альтернатива відповідним інвестиціям у дану справу – свідоме позиціонування певного національного проекту, використовуючи термінологію Емануїла Валерстайна, на периферію цивілізаційного розвитку. Тим більше, що (і тут ми повністю погоджуємося з українським філософом Сергієм Кримським): “Насправді глобалізація не відмінняє дію національного чинника історії. Йдеться лише про те, що в нашу епоху розвиток національних держав залежить від їх здатності до вироблення діянь загальнолюдського значення” [8, с. 283].

Джеміль Салмі ідентифікує три основні стратегії побудови університету світового класу, реалізація яких можлива, якщо це завдання стане загальнонаціональним пріоритетом. *Перша стратегія* – це модернізація кількох обраних університетів. З фінансової точки зору даний варіант буде найдешевшим, але на рівні залучення талановитих викладачів і студентів та формування відповідної корпоративної культури й

моделі управління тут виникають значні проблеми. Друга стратегія – об'єднання вже існуючих університетів у нові навчальні заклади. З фінансової точки зору це – більш затратний варіант, але він надає більше можливостей для залучення талановитих викладачів і студентів, а також створення сучасної корпоративної культури та управлінської моделі. “Я не настільки багатий, щоб купувати дешеві речі” – каже відомий афоризм. Третя, найдорожча, стратегія побудови університету світового класу – це створення нових університетів. Тут, у містичній точці “ab origine”, виникає можливість зібрати команду найкращих викладачів, дослідників та студентів з усього світу, запровадити найсучаснішу управлінську модель та адекватну управлінську культуру. В цілому, були б гроші, а їх завжди не вистачає. Але чи варто економити на розвитку освіти та науки?

У зв'язку з цим повчальним для України може бути досвід Китайської народної республіки, яка за час економічних реформ, що почалися 1978 року перетворилася з бідної та технологічно слабборозвинутої країни на другу (після США) економіку сучасного світу. Як свідчить щойно надрукований звіт аналітичної агенції Томсон Рейтерс [9], капіталовкладення цієї країни в науково-дослідницьку галузь (R&D, Research&Development) постійно зростають і за відсотком валового внутрішнього продукту, який інвестується в цю галузь, Китай випереджають лише США та Японія. Освітню політику КНР визначає так званий Проєкт 211, згідно з яким з 1700 вищих навчальних закладів країни 6% було обрано як елітних із завданням формування стратегічних напрямів економічного та соціального розвитку. Сьогодні в університетах-учасниках Проєкту 211 навчається чотири п'ятих китайських докторантів, дві третини аспірантів, половина закордонних та третина китайських студентів. У той же час, ці університети мають 96% дослідницьких лабораторій та акумулюють 70% грантів на наукові дослідження. Про ефективність подібного підходу свідчить той факт, що протягом 1998-2008 років щорічна кількість наукових публікацій китайських вчених зросла з 20 000 до 112 000 робіт. Для порівняння: за цей же період кількість наукових публікацій у США зросла з 265 000 до 340 000 робіт. Зараз за цим показником Китай – друга країна у світі після США.

Протилежну тенденцію у політиці стосовно створення сучасного університету демонструє Росія. Згідно зі звітом аналітичної агенції Томсон Рейтерс [10], після розпаду СРСР фінансування наукових досліджень було радикально скорочене. Це призвело до того, що, за даними 2007 року, бюджети кращих дослідницьких університетів цієї країни становили 3-5 % бюджетів відповідних університетів США. За даними загальнонаціонального опитування 2006 року, лише 1% російських респондентів вважає наукову та викладацьку діяльність перспективним напрямом з точки зору подальшої кар'єри. Середній вік науковців системи Російської академії наук перевищує 50 років, і відсутні реальні інституційні механізми зміни поколінь у системі цієї, центральної для російської науки, установи. Як наслідок, з початку 90-х років ХХ століття 80 тисяч перспективних науковців покинули країну і працюють переважно в університетах та інших дослідницьких установах Західної Європи та США. Кількість наукових публікацій російських вчених, яка складала в 1994 році 29 тисяч статей, у 2006 році зменшилася до 22 тисяч. Однак після цього падіння протягом останніх років спостерігається тенденція до їх зростання. Так, у 2007 році було надруковано 25 500 статей, а в 2008 році – 27 600 статей, що складає 2,6% світових публікацій (для порівняння: цей показник у випадку канадських вчених складає 4,7%, австралійських – 3%, індійських – 2,9%, нідерландських – 2,5%).

На жаль, сучасна ситуація в Україні подібна до російської. За оцінками Світового банку, індекс економіки знань, який розраховується з показників розвитку інноваційної системи, освіти, людських ресурсів, інформаційно-комунікаційних технологій, економічного режиму і державного управління 2009 року в Україні становить 6,00 і наша країна посідала за цим показником 51 місце у світі. У провідних країнах світу цей індекс перевищує 8,00: так, лідер рейтингу, Данія, має індекс 9,52, Швеція – 9,51, а Фінляндія – 9,37 [11]. Українські університети практично не представлені у світових і європейських

рейтингах. Кількість науково-технічних статей, надрукованих українськими вченими в провідних світових наукових журналах 2006 року становила 4 044. Частка України на світовому ринку наукомісткої продукції є меншою 0,1%, питома вага обсягу виконаних науково-технічних робіт складає близько 1% ВВП України. Як наслідок, за даними глобального індексу конкурентоспроможності, у 2009-2010 роках Україна з індексом 3,95 посіла лише 82 місце серед 133 країн (для порівняння: на 81 місці знаходиться Гамбія, на 83 місці – Алжир). Слід, однак, зазначити, що за якістю освітньої системи Україна має значно кращі результати, і з індексом 3,9 посідає 49 місце (на 48 місці знаходиться Нігерія, на 50 місці – Філіппіни) [12]. Тож успішна інтеграція української освіти в глобальний освітній простір як пріоритетний напрямок державної політики отримує сильний аргумент на свою користь.

Сам термін “університет *світового* класу” передбачає реальне, та, так би мовити, “відчутне» перебування даної наукової та освітньої установи в глобальному просторі. Тому успішна інтернаціоналізація – необхідна передумова для входження в елітний клуб лідерів сучасної освіти та науки. Процес інтернаціоналізації, його основні форми та можливі наслідки на сьогоднішній день є предметом бурхливих дискусій у західній академічній літературі. Дискурс інтернаціоналізації, починаючи з 80-х років ХХ століття, поступово формується на основі досліджень у сфері “міжнародної освіти” (“international education”), яким в порівняльній педагогіці традиційно позначали «академічні дисципліни, предметом яких є порівняльні дослідження різноманітних освітніх систем, існуючих у світі” [13, с. 185].

Аналізуючи відповідний процес у статті з промовистою назвою “Глобальні та видатні національні університети: інтернаціоналізація, конкуренція та роль держави” (“Global and National Prominent Universities: Internationalization, Competitiveness and the Role of the State”), португальський дослідник Хуго Хорта констатує: “Протягом останніх десятиліть двадцятого століття тема інтернаціоналізації постійно набувала ваги та все більше привертала увагу дослідників та управлінців. Для вищої освіти, а точніше, для провідних національних університетів, орієнтованих на дослідницьку діяльність, швидкі зміни в освітньому середовищі означали необхідність все більш активно співпрацювати та конкурувати на глобальному рівні. Це, окрім інших наслідків, призвело до того, що в умовах глобальних освітніх перегонів їх незаперечне лідерство в рамках власної освітньої системи означало менше, а часом значно менше, аніж раніше. Як наслідок, інтернаціоналізація вищої освіти та відповідних інституцій стала вирішальним стратегічним пріоритетом” [14, с. 387-388]. Згідно з визначенням, запропонованим ЮНЕСКО, “інтернаціоналізація є однією з форм, в яких вища освіта відповідає на можливості і проблеми глобалізації. Інтернаціоналізація охоплює багато питань, серед яких навчальні програми, процес викладання та навчання, дослідження, інституційні угоди, мобільність викладачів та студентів, різноманітні форми співробітництва та багато інших” [15].

Тобто процес інтернаціоналізації містить певний суттєвий виклик системі національної вищої освіти та університетам як її головним структурним елементам. Академічні ієрархії, які склалися і десятиліттями визначали університетське життя країни, стикаються з новими формами конкуренції, але вже в глобальному освітньому полі. І часом те, що вважалось якісним освітнім продуктом в національному контексті, виявляється неконкурентоспроможним в контексті світовому. Але чи не найгірше управлінське рішення в даній ситуації – ігнорування глобальних освітніх процесів. Своєрідна академічна інтроверсія, свідоме “відключення” власної освітньої установи від глобальних освітніх тенденцій та процесів призводить до ізоляції, яка виштовхує на периферію цивілізаційного розвитку не лише освітню систему, а й суспільство в цілому. Те ж саме можна сказати і про представників національної еліти, які ігнорують перегони в сучасному глобалізованому світі.

До того ж, Хуго Хорта зазначає: “Університети, які раніше за інших заявили про себе в глобальних освітніх перегонах, мають фору у цих змаганнях. Це відбувається тому, що вони належать до країн з домінуючою науковою системою, мають більше ресурсів для здобуття міжнародного визнання та активних дій в міжнародному просторі. Вони створюють певний бренд і тому автоматично вважаються такими, що можуть називатися “університетами світового класу” [14, с. 389]. Він також вважає, що держава зацікавлена в підтримці амбіцій своїх кращих університетів стати частиною глобального освітнього простору: “В глобальному світі вищої освіти більшість національних урядів зацікавлена в тому, щоб мати щонайменше один університет, який би вважався міжнародним дослідницьким університетом та був би здатним до глобальної конкуренції та співпраці з аналогічними закладами з інших країн” [14, с. 397].

І тут варто звернути увагу на національні особливості освіти в Україні. Як вважає В.Г.Кремень, “Освіта України – не зовсім те, чим вона є в сучасних державах Заходу, наприклад, США. Там школа, освіта – інститут сучасної цивілізації, що має на меті передусім професійну підготовку людини до того чи іншого виду діяльності. Вона – досить прагматична, вузько спеціалізована, навмисно технологічна й утилітарна. Водночас наша школа з її схильністю до світоглядних і гуманітарних аспектів освіти – інститут насамперед культури, який вирішує завдання підготовки людини не тільки до професійного, а й до соціального життя, формуючи навички, даючи знання такого життя і змогу бути не просто фахівцем, а й громадянином. У країні, яка не пройшла до кінця процесу модернізації, навчитись всього цього можна в освітньому процесі. Важливо враховувати, що суспільство в сучасному значенні цього слова в Україні ще не склалося: Україна в точному значенні – поки що держава, яка намагається за допомогою освіти підвести під політичну надбудову відповідну соціальну базу” [16, с. 322]. Безперечно, окреслене цивілізаційне відставання України створює додатковий виклик для успішної інтернаціоналізації вітчизняних університетів та часом, ускладнює розуміння вітчизняної ситуації серед західних колег. Так, на думку ректора Коледжу Ексетер Оксфордського університету Френсіс Кернкрос: “Університети – це мозкові фабрики. Вони повинні стати основним джерелом “світлих голів” для країни, яка намагається конкурувати на міжнародній арені в умовах XXI століття. Університети випускають – або повинні випускати – молодих людей, які вміють задавати питання, аналізувати, розуміти і спілкуватися. І ці принципи повинні бути незмінними, незалежно від того, викладають там цивільну авіацію чи середньовічну філософію. На даний момент українські університети є надто зашореними, надто погано укомплектованими викладачами, надто корумпованими та надто бідними, щоб гарно виконувати свою роботу. Тому деякі з них суттєво шкодять власним студентам” [17].

Сучасна освіта фактично долає національні межі, і в просторі, що виникає поза цими межами, відбуваються активні процеси пошуку нових форм, змістів, методів, парадигм навчання та дослідження. Так, термін “транснаціональна освіта” був легітимований ще 2000 року в Кодексі прийнятих практик поширення транснаціональної освіти (“Code of good practice in the provision of transnational education”), прийнятому Радою Європи та ЮНЕСКО. Згідно з цим документом, транснаціональна освіта – це “всі типи програм та освітніх послуг вищої освіти (включаючи дистанційне навчання), при здійсненні яких студент знаходиться не в тій країні, де інституція, що надає освітні послуги” [18]. На думку Найджела Хілі, “В університетському контексті інтернаціоналізація найбільш пов’язана з функцією навчання та переорієнтацією з виробництва місцевої продукції, що задовольняє вимоги локального покупця до виробництва транснаціонального освітнього продукту, який задовольняє вже покупця глобального” [19, с. 334]. Можна додати, що в сучасних умовах поняття “місцевого освітнього продукту” поступово втрачає свій сенс, адже цей продукт все більшою мірою повинен бути адекватним продукту глобальному.

Поняття інтернаціоналізації активно використовується як один з базових індикаторів при розробленні міжнародних та вітчизняних університетських рейтингів. Так, у започаткованому 2010 року рейтингу Таймс - Томсон Рейтер інтернаціоналізація, поряд з оцінкою науково-дослідницької діяльності, оцінкою інституціональних характеристик університету, його економічної та інноваційної активності, є одним з чотирьох основних критеріїв. Індикатори, за якими оцінюється даний критерій, – це співвідношення вітчизняних та іноземних студентів і співвідношення вітчизняних та іноземних викладачів. Загальна вага критерію інтернаціоналізації становить 10% від загальної ваги даного рейтингу [20]. Притаманний даний критерій і одному з провідних вітчизняних університетських рейтингів “ТОП 200 Україна”, який оцінює рівень інтернаціоналізації через кількість іноземних студентів, а також членство університетів в міжнародних асоціаціях університетів, у Великій хартії університетів, в Євразійській асоціації університетів, у мережі університетів Чорноморського регіону, в Міжнародній асоціації університетів [21]. Зведення інтернаціоналізації до формального членства в міжнародних організаціях, на нашу думку, має проблематичний характер. Зокрема, автор даної розвідки критикував це положення ще в 2007 році [22]. А розробники щойно надрукованого в Росії Національного рейтингу університетів пропонують для визначення рівня інтернаціоналізації російських університетів використовувати такі індикатори: а) частка іноземних студентів серед загальної кількості студентів; б) частка освітніх програм, які пройшли міжнародну акредитацію; в) доля освітніх програм на іноземних мовах; г) оцінка глобальної популярності сайту: Alexa.com Global Traffic Rank; д) місце університету в рейтингу Webometrics [23]. Ці індикатори, дійсно, дозволяють виміряти та порівняти функціональну діяльність університетів у міжнародній сфері.

Крізь призму глобалізації університетського життя розглядають процес інтернаціоналізації Венді Чан та Клайв Діммок. На їхню думку, “університетська інтернаціоналізація є процесом інтеграції міжнародного, міжкультурного і глобального виміру до мети, функцій та конкретних освітніх практик певного університету” [13, с. 185]. Таким чином, інтернаціоналізація як процес означає створення певного механізму, моделі або ж алгоритму входження освітньої інституції до глобального освітнього простору. Вони розглядають три подібні моделі: 1) інтернаціоналістську, універсалістську, яку, на думку авторів, наслідують британські університети; 2) транслокальну модель, яка значною мірою спирається на націоналістичні цінності та бажання домінувати лише в певному, обмеженому регіоні (автори досліджують цю модель на прикладі університету Гонконгу) та 3) глобальну модель або ж модель успішної інтернаціоналізації національних інституцій у світовий простір [13, с. 201]. Остання є, на думку авторів, ідеальною моделлю інтернаціоналізації, своєрідною формулою майбутнього для даного процесу.

Концепція університету світового класу фактично “поглинає” поширену у англомовній літературі концепцію дослідницького університету (research university). “Дослідницькі університети – це інституції, які мають пріоритетне завдання створювати нові знання та розробляти дисертаційні дослідження в широкому спектрі наукових дисциплін. Хоча дослідницькі університети займаються також підготовкою студентів, перепідготовкою фахівців, виконують соціальні функції та включені в процес обміну технологіями, їхньою специфічною рисою буде особлива зосередженість на дослідженнях у сфері науки та технологій” [24, с. 145]. Також ця концепція значною мірою збігається з концепцією підприємницького університету (enterprising university), зосередженої на ефективному менеджменті університету з метою його успішного позиціонування як центральної інституції економіки знань та впливового гравця на ринку праці в національному та глобальному масштабі [25], а отже, може вважатися інтегральною, такою, що відображає парадигму елітного університету сьогодення.

Список літератури: 1. *Salmi, J.* The Challenge of Establishing World-Class Universities. The World Bank, 2009. – 116 p. 2. *Салми, Дж.* Создание университетов мирового класса. – М., 2009. – 132 с. 3. *Levin, H.M., Dong Wook Jeong, Dongshu Ou* What is World Class University? [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.tc.columbia.edu/centers/cocce/pdf_files/c12.pdf. 4. *King, C.* World Class? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.guardian.co.uk/education/2003/nov/18/highereducation.worldclass10>. 5. *Niland, J.* The Challenge of Building World-Class University in Asian Region [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://educationdev.net/educationdev/fe/Article.aspx?Aid=47> 6. *Yonezawa, Akiyoshi.* Making “World-Class Universities”: Japan’s Experiment // Higher Education Management and Policy, Vol. 15, N 2. – P. 9-23. 7. *Altbach, P.G.* The Costs and Benefits of World-Class University [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://findarticles.com/p/articles/mi_qa3860/is_200401/ai_n9365859/?tag=content;coll. 8. *Кримський С.* Під сигнатурою Софії. – К.: Видавничий дім КМА, 2008. – 367 с. 9. *Adams J., King C., Nan Ma.* Global Research Report. China. Research and Collaboration in the New Geography of Science. November, 2009. Thomson Reuters, 2009. – 12 p. 10. *Adams J., King C.* Global Research Report. Russia. Research and Collaboration in the New Geography of Science. January, 2010. Thomson Reuters, 2010. – 10 p. 11. KEI and KI Indexes [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://info.worldbank.org/etools/kam2/КАМ_page5.asp. 12. The Global Competitiveness Report 2009–2010 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.weforum.org/en/initiatives/gcp/Global%20Competitiveness%20Report/GlobalCompetitivenessReport> 13. *Chan W. W. Y., Dimmock C.* The Internationalization of Universities. Globalist, Internationalist and Translocalist Models // Journal of Research in International Education, 2008, 7. – P. 184-204. 14. *Horta H.* Global and National Prominent Universities: Internationalization, Competitiveness and the Role of the State // High Educ, 2009, 58. – P. 387-405. 15. Higher Education in a Globalized Society. UNESCO Education Position Paper. UNESCO, 2004. – 28 p. 16. *Кремень В.Г.* Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору. – К.: Педагогічна думка, 2009. – 520 с. 17. *Кернкросс, Френсис.* Низшие учебные заведения [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://korrespondent.net/opinions/1069557/print>. 18. Code of Good Practice in the Provision of Transnational Education. Lisbon, Council of Europe/UNESCO, 2000. – 8 p. 19. *Healey N.M.* Is Higher Education in Really “Internationalizing”? // High Educ, 2008, 55. – P. 333-355. 20. THE unveils broad, rigorous new rankings methodology [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.timeshighereducation.co.uk/story.asp?sectioncode=26&storycode=411907&c=1> 21. Індикатори роботи університетів із відповідними ваговими коефіцієнтами. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.dt.ua/img/st_img/2010/802/802-12_vo_send_ukr.gif 22. *Курбатов С.* Реальність та задзеркалля університетських рейтингів // Дзеркало тижня. – 2007. – 21-27 квітня. 23. Национальный рейтинг российских вузов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://univer-rating.ru/> 24. *Altbach P.G. and McGill Peterson P.* Higher Education in the New Century: Global Challenges and Innovative Ideas. UNESCO, 2007. - 198 p. 25. *Weingart P., Maasen S.* Elite Through Ranking – the Emergence of the Enterprising University // The Changing Governance of the Sciences. Springer, 2007. – P. 75-99.

Bibliography (transliterated): 1. *Salmi, J.* The Challenge of Establishing World-Class Universities. The World Bank, 2009. – 116 p. 2. *Salmi, Dzh.* Sozdanie universitetov mirovogo klassa. – M., 2009. – 132 s. 3. *Levin, H.M., Dong Wook Jeong, Dongshu Ou* What is World Class University? [Elektronnij resurs]. Rezhim dostupu: http://www.tc.columbia.edu/centers/cocce/pdf_files/c12.pdf. 4. *King, C.* World Class? [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: <http://www.guardian.co.uk/education/2003/nov/18/highereducation.worldclass10>. 5. *Niland, J.* The Challenge of Building World-Class University in Asian Region [Elektronnij resurs]. Rezhim dostupu: <http://educationdev.net/educationdev/fe/Article.aspx?Aid=47> 6. *Yonezawa, Akiyoshi.* Making “World-Class

Universities”: Japan’s Experiment // Higher Education Management and Policy, Vol. 15, N 2. – R. 9-23. 7. Altbach, P.G. The Costs and Benefits of World-Class University [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: http://findarticles.com/p/articles/mi_qa3860/is_200401/ai_n9365859/?tag=content;coll. 8. Krims'kij S. Pid signaturoju Sofii. – K.: Vidavnicij dim KMA, 2008. – 367 c. 9. Adams J., King C., Nan Ma. Global Research Report. China. Research and Collaboration in the New Geography of Science. November, 2009. Thomson Reuters, 2009. – 12 p. 10. Adams J., King C. Global Research Report. Russia. Research and Collaboration in the New Geography of Science. January, 2010. Thomson Reuters, 2010. – 10 p. 11. KEI and KI Indexes [Elektronnij resurs]. Rezhim dostupu: http://info.worldbank.org/etools/kam2/KAM_page5.asp. 12. The Global Competitiveness Report 2009 2010 [Elektronnij resurs]. Rezhim dostupu: <http://www.weforum.org/en/initiatives/gcp/Global%20Competitiveness%20Report/GlobalCompetitivenessReport> 13. Chan W. W. Y., Dimmock C. The Internationalization of Universities. Globalist, Internationalist and Translocalist Models // Journal of Research in International Education, 2008, 7. – R. 184-204. 14. Horta H. Global and National Prominent Universities: Internationalization, Competitiveness and the Role of the State // High Educ, 2009, 58. – R. 387-405. 15. Higher Education in a Globalized Society. UNESCO Education Position Paper. UNESCO, 2004. – 28 p. 16. Kremen' V.G. Filosofija ljudinocentrizmu v strategijah osvithnogo prostoru. – K.: Pedagogichna dumka, 2009. – 520 c. 17. Kernkross, Frensis. Nizshie uchebnye zavedenija [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: <http://korrespondent.net/opinions/1069557/print>. 18. Code of Good Practice in the Provision of Transnational Education. Lisbon, Council of Europe/UNESCO, 2000. – 8 p. 19. Healey N.M. Is Higher Education in Really “Internationalizing”? // High Educ, 2008, 55. – R. 333-355. 20. THE unveils broad, rigorous new rankings methodology [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: <http://www.timeshighereducation.co.uk/story.asp?sectioncode=26&storycode=411907&c=1> 21. Indikatori roboti universitetiv iz vidpovidnimi vagovimi koeficientami. [Elektronnij resurs]. Rezhim dostupu: http://www.dt.ua/img/st_img/2010/802/802-12_vo_send_ukr.gif 22. Kurbatov S. Real'nist' ta zadzerkallja universitets'kih rejtingiv // Dzerkalo tizhnja. – 2007. – 21-27 kvitnja. 23. Nacional'nyj rejting rossijskih vuzov [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: <http://univer-rating.ru/> 24. Altbach P.G. and McGill Peterson P. Higher Education in the New Century: Global Challenges and Innovative Ideas. UNESCO, 2007. - 198 p. 25. Weingart P., Maasen S. Elite Through Ranking – the Emergence of the Enterprising University // The Changing Governance of the Sciences. Springer, 2007. – R. 75-99.

C. Курбатов

УНИВЕРСИТЕТ МИРОВОГО КЛАССА КАК МАТЕРИАЛИЗАЦИЯ ИДЕИ ЭЛИТНОГО ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ИНСТИТУТА XXI ВЕКА

Статья посвящена анализу концепции университета мирового класса в качестве оптимальной модели высшего учебного заведения в современных условиях. Делается акцент на необходимости проведения научных исследований и успешной интернационализации как атрибутов эффективности в академической сфере. Автор также рассматривает университетские рейтинги в качестве инструментов сравнительной оценки университетской деятельности и своеобразных ориентиров для достижения лучших мировых стандартов.

S. Kurbatov

WORLD CLASS UNIVERSITY AS A MATERIALIZATION OF THE IDEA OF ELITE EDUCATIONAL INSTITUTION OF THE XXI CENTURY

The paper is devoted to the analyses of the World Class University concept as an optimal model of university in the context of modernity. The author stresses the important of conducting researches and successful internationalization as the criteria of effectiveness of academic activities. Also, he observes university rankings as the instruments of comparison of university activities and the tools for achieving of the highest world standards in academic area.

Стаття надійшла до редакційної колегії 15.06.2011